

Nr 479

Av herrar **Lodenus** och **Werner**, om åtgärder för att stimulera samarbete mellan mindre skogsägare för gemensamma skogliga åtgärder m. m.

Det är ingalunda så att all den skog som äges av industrien alltid erbjuder de bästa förutsättningarna för storskogsbruk. Industriskogarna består i icke ringa omfattning av små eller smala skiften av ungefär samma struktur som bondskiftena i trakten. Det är sålunda ingalunda några stora mönsterparker som skulle raseras om sådana skiften utnyttjas för komplettering av bondejordbruk.

På liknande sätt kan man ingalunda utgå från att en skogskomplettering nödvändigtvis innebär uppsplittring av nationalekonomiskt ideala skogsskiften. Däremot innebär förstärkning av ett jordbruks skogstillgångar med välbelägen skog att en större skogsbruksenhet erhålles. I den mån som skogskompletteringen får större omfattning skulle en omskiftnings av skogen i samband med kompletterings genomförande och genom lämpliga byten kunna bli till gagn för såväl bondskogarna som för industriskogarna.

Däremot framstår den propaganda som bedrivs för att överföra skog från det enskilda skogsbruket till bolagen eller till staten varken ur ekonomisk eller ur socialsynpunkt välmotiverad. Träindustrin har genomfört sin hittillsvarande stora utveckling utan att direkt förfoga över mer skog än den redan har och det är inte bevisat eller ens gjort troligt att läget numera skulle fordra att den besitter en större del av råvarutillgångarna. Enbart den omständigheten att skogsägarna nu genom sina organisationer har större möjlighet att få skäligare priser kan därvid icke vara utslagsgivande. De sociala synpunkter som tidigare föranledde statsmakterna att hindra bolagen att slå under sig ännu mera skog samt att verka för bevarande av en självägande jordbrukarklass även i skogsbygderna har icke heller förlorat i vikt i tider, då det blir svårare och svårare att där behålla en för bygdens liv erforderlig befolkning.

Tanken på att förstatliga allt större delar av landets skog torde möta motstånd av anhängare av enskilt näringsliv och i synnerhet av jordbrukarna. Även träindustrin lär väl också få känna av konsekvenserna av ett vidgat statsägande eller en vidgad statskontroll av råvaran skogen. Jordbrukarna reser ett bestämt motstånd mot en socialisering av skogen på omvägar, genom åtgärder som berövar bonden förvaltningen och fria

arbetsmöjligheter på egen skog. Skogsvårdslagstiftningen ger en garanti för vad staten har att kräva beträffande skogens vård och bestånd, men ett vidsträckt område måste alltså bevaras åt det enskilda intresset för skogsskötseln, enskilt initiativ och enskild företagsamhet.

Frågan om de nackdelar som kan vara förenade med för små och splittade skogsskiften är givetvis betydelsefull vid överväganden rörande kompletteringen av jordbruk med skog. I det praktiska arbetet ute i bygderna har redan på flera håll initiativ tagits för att genom gemensamma åtgärder och organ söka förena bondeskogsbrukets obestriddliga fördelar — exempelvis när det gäller på individuellt intresse grundat intensivt skogsbruk eller vård, liksom en tryggare tillgång till arbetskraft — med vissa av storskogsbrukets fördelar. Inom flera län har därvid skogsvårdsstyrelser och skogsägarföreningar gått i spetsen för bildandet av skogsvårdsområden eller föreningar; "byskogvaktare" har i några fall anställts osv. Även andra former för erhållande av skogligt biträde, arbetslag och maskiner har kommit till användning. Ett samarbete med jordbrukets maskinstationer har även prövats och kan bli av viss betydelse, även om man beträffande traktorernas användning i skogsbruk måste räkna med en starkare förslitning och kanske också andra traktortyper än som nu är vanligt inom jordbruket.

Men även om på sådana vägar åtskilligt är att vinna, är det betydelsefullt att detta icke får tagas till intäkt för att frånhända skogsägaren inflytande så att hans ansvar för denna del av hans lantbruk försvagas. Skogsvårdsstyrelsernas hittillvarande program har hittills åsyftat att stimulera den enskildes intresse för självverksamhet, att stegra den enskildes intresse för skogshushållning och god skogsvård. Personligt intresse, initiativ och sparsamhet liksom känslan av eget ansvar utgör drivfjädrar som är konstitutivt för upprätthållande av enskilt skogsbruk. Denna grundval för svenskt bondeskogsbruk är av ett betydelsefullt värde. Men lika uppenbart är det att ett samarbete mellan enskilda skogsägare, för vilket frivilligheten utgör den starkaste drivkraften, kan vara en god hjälp.

Det allmännas intresse av att jordbruken i ökad omfattning kompletteras med skog kom till klart uttryck i 1947 års beslut om riktlinjerna för den framtida jordbrukspolitik. Detta beslut gäller ännu och kom i än starkare grad till uttryck i den nuvarande regeringens direktiv för den pågående utredningen om skogskompletteringen. Det förefaller rimligt att det allmänna i överensstämmelse härmed också vill medverka till att underlätta de enskildas strävan till förbättrade ekonomiska resultat genom gemensamma åtgärder som blir av särskild betydelse just för den form av

kombinerade jordbruk med jord och skog, som man vill främja genom kompletteringen. Med hänsyn härtill yrkas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att vid den pågående utredningen om förstärkning av jordbruk med skog beaktas betydelsen i samband härmed av att genom bidrag stimulera samarbete av mindre skogsägare för gemensamma skogliga åtgärder samt anställande av yrkeskunnigt skogligt biträde där på grund av ägoförhållandena sådant prövas vara till särskilt gagn.

Stockholm den 26 januari 1956

Gunnar Lodenius

Osc. Werner
